

**Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка**

Кафедра педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

 Завідувач кафедри
Марія ШПАК
«27» серпня 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІЧНОЇ (ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНОЇ) ПРАКТИКИ
В ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Галузь знань A Освіта
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності A2 Дошкільна освіта
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма Дошкільна освіта
(найменування освітньої програми)

Мова навчання українська

2025 – 2026 навчальний рік

Робоча програма: Педагогічна (організаційно-методична) практика в закладах дошкільної освіти для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньої програми «Дошкільна освіта» спеціальності А2 «Дошкільна освіта» галузі знань *А Освіта*

Розробники:

Янкович О. І., доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка

Гладюк Т. В., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені В. Гнатюка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти.

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри педагогіки і методики
початкової та дошкільної освіти

 Марія ШПАК

1. Опис навчальної дисципліни

1	Освітня програма	Дошкільна освіта
2	Спеціальність	A2 Дошкільна освіта
3	Галузь знань	A Освіта
4	Ступінь вищої освіти	Другий (магістерський)
5	Статус дисципліни	Обов'язкова
6	Мова навчання	Українська
7	Курс	1
8	Семестр	2
9	Кількість змістових модулів	3
10	Форма підсумкового контролю	Залік
11	Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	6 кредитів
12	Загальна кількість годин	180

2. Мета педагогічної дисципліни

Педагогічна (організаційно-методична) практика в закладах дошкільної освіти належить до циклу практичної підготовки (нормативний компонент) та є невід'ємною складовою сукупності знань та вмінь, що формують професійний профіль майбутнього фахівця дошкільної освіти.

Мета педагогічної (організаційно-методичної) практики в закладах дошкільної освіти: формування готовності здобувачів магістерського рівня до самостійної організаційно-методичної, управлінської та науково-педагогічної діяльності в закладах дошкільної освіти (ЗДО).

Педагогічна (організаційно-методична) практика в закладах дошкільної освіти забезпечує формування у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

КЗ-1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

КЗ-2. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

КЗ-5. Здатність працювати в команді.

КЗ-6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

КС-1. Здатність організовувати освітній процес у закладах дошкільної освіти з використанням сучасних засобів, методів, прийомів, технологій.

КС-2. Здатність здійснювати методичний супровід освітньої діяльності закладу дошкільної освіти.

КС-3. Здатність до психолого-педагогічного керівництва особистісним розвитком дітей раннього і дошкільного віку, зокрема, дітей з особливими освітніми потребами.

КС-4. Готовність до організації фінансово-господарської діяльності закладів дошкільної освіти.

КС-5. Здатність створювати та впроваджувати в практику наукові розробки, спрямовані на підвищення якості освітньої діяльності та освітнього середовища в системі дошкільної, зокрема, інклюзивної освіти.

КС-6. Здатність здійснювати просвітницьку діяльність з метою підвищення психолого-педагогічної компетентності вихователів, батьків, громадськості.

КС-7. Здатність до організації співпраці закладу дошкільної освіти з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців до партнерства з батьками.

КС-8. Здатність здійснювати нормативно-правове регулювання діяльності закладу дошкільної освіти, керуючись законодавчими документами та основами професійної етики.

КС-9. Здатність до самоосвіти, самовдосконалення, самореалізації в професійній діяльності та до конкурентної спроможності на ринку праці.

КС-12. Здатність здійснювати партнерську взаємодію із освітніми закладами щодо впровадження інноваційних підходів до організації сучасного розвивального середовища в закладах дошкільної освіти.

3. Результати навчання

Проходження педагогічної практики забезпечує досягнення здобувачами таких програмних результатів навчання:

ПРН 1. Критично осмислювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування дошкільної освіти в Україні.

ПРН 2. Впроваджувати інформаційні та комунікаційні технології і генерувати нові ідеї в організації освітнього процесу закладів дошкільної освіти різного типу.

ПРН 3. Встановлювати взаємодію з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів.

ПРН 5. Організовувати методичний супровід освітньої діяльності в мультикультурному середовищі закладу дошкільної освіти для формування в дітей поваги до різних національностей та здатності до взаємодії.

ПРН 7. Знати і використовувати в практичній діяльності законодавчу базу дошкільної освіти.

ПРН 8. Виявляти та відтворювати в практичній діяльності вихователя закладу дошкільної освіти передовий педагогічний досвід та результати досліджень.

ПРН 9. Застосовувати в професійній діяльності сучасні дидактичні та методичні засади викладання психолого-педагогічних дисциплін і обирати відповідні технології та методики.

ПРН 10. Володіти уміннями й навичками аналізу, прогнозування, планування, організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти з урахуванням принципів дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

ПРН 11. Організовувати харчування, медичне обслуговування, оздоровлення дітей.

ПРН 12. Уміти планувати та координувати фінансово-господарську діяльність закладів дошкільної освіти.

ПРН 14. Визначати цілі та завдання професійного зростання, критично оцінювати власну педагогічну діяльність, формувати та реалізовувати індивідуальну траєкторію самоосвіти, підвищуючи свою кваліфікацію та конкурентоспроможність на сучасному ринку праці.

4. Програма практики

4.1. Зміст та етапи педагогічної (організаційно-методичної) практики в закладах дошкільної освіти

Зміст організаційно-методичної практики в закладі дошкільної освіти передбачає виконання практикантом таких видів діяльності:

1. Вивчення й аналіз системи управління функціонуванням закладу дошкільної освіти, професійної діяльності директора – стратегічного планування розвитку закладу, його фінансування, медичного супроводу та організації харчування, забезпечення безпеки життєдіяльності у ЗДО, співпраці з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців і батьками.

2. Комплексне вивчення системи організації освітнього процесу в закладі дошкільної освіти та моніторинг її якості. Ознайомлення з організаційно-методичною роботою у ЗДО та її проведення.

3. Самостійне виконання практикантом (здобувачем освіти) обов'язків вихователя-методиста: підготовка конспекту методичного заходу для педагогічних працівників ЗДО із застосуванням інноваційних технологій та його проведення; контроль за організацією різних форм освітньої роботи.

4. Практичне застосування набутих теоретичних знань та навичок у роботі з батьками – самостійна підготовка інтерактивної форми роботи з батьками дошкільників.

5. Проведення констатувального етапу дослідження. Збирання матеріалів для підготовки публікації на основі дослідження.

6. Підсумок проходження педагогічної практики у ЗДО — захист звіту.

Практика складається з трьох етапів: ознайомлювального, основного та підсумкового.

Ознайомлювальний етап.

Змістовий модуль 1. Організаційні аспекти функціонування закладу дошкільної освіти

1.1. Особливості функціонування ЗДО.

Знайомство з керівником ЗДО та базою практики.

Складання та узгодження з директором ЗДО індивідуального плану проходження практики. Проходження інструктажу з техніки безпеки.

Вивчення нормативно-правової бази функціонування ЗДО. Аналіз концептуальних засад, цілей, завдань, принципів функціонування дошкільної освіти в Україні. Опрацювання «Методичних рекомендацій з організації освітнього процесу в ЗДО».

Вивчення й аналіз установчих та організаційних документів закладу дошкільної освіти (Ліцензії на право провадження освітньої діяльності у сфері дошкільної освіти, Статуту, Стратегії (або концепції, програми) розвитку ЗДО), веб-сайту ЗДО. Визначення стану укомплектування дошкільного закладу дітьми, кадрами: штатний розпис (назви посад (директор, методист, психолог тощо) та чисельність персоналу, їх основні обов'язки); кількість вікових груп, їх наповнюваність; режим роботи закладу).

Студіювання історії ЗДО, виявлення перспективних ідей.

1.2. Організація освітньо-розвивального середовища в ЗДО. Принципи його побудови. Вибір програм навчання та виховання дітей. Планування організаційно-педагогічних заходів у ЗДО та роботи у різних вікових групах. Забезпечення умов для навчання і виховання дітей. Соціальна адаптація здобувачів з особливими освітніми потребами. Систематичність контролю за якістю та результатами освітньої діяльності. Вивчення особливостей планування гурткової роботи у ЗДО, аналіз документації гурткової роботи (кількість гуртків, їх напрямки, критерії відбору, плани та результати роботи гуртків), спостереження за специфікою організації гурткової роботи.

1.3. Матеріально-технічна база закладу. Ділянка ЗДО, обладнання ділянки, розміщення групових і спортивного майданчиків, господарських споруд, озеленення тощо. Обладнання приміщень, їх використання згідно призначення. Маркування, зберігання та облік інвентарю, доцільність його розміщення. Укомплектованість закладу посібниками, обладнанням та інвентарем відповідно до норм, стендова політика дошкільного навчального закладу, наявність інформаційних куточків, їх зміст, наповнення, дизайн, електронні інформаційні ресурси ЗДО (сайт, документообіг).

Основний етап.

Змістовий модуль 2. Система управління в ЗДО.

2.1. Обов'язки і документація директора ЗДО.

Вивчення посадової інструкції та документації директора ЗДО. Спостереження за роботою директора, складання циклограми його робочого дня.

2.2. Фінансування ЗДО. Ознайомлення з кошторисом дошкільного закладу, джерелами його наповнення — бюджетними та позабюджетними. Аналіз ефективності заходів ЗДО щодо залучення додаткових джерел фінансування (благодійної допомоги, додаткових освітніх послуг тощо), фандрайзингової діяльності закладу.

2.3. Медичний супровід дітей у ЗДО. Знайомство з медичним персоналом ЗДО, його посадовими інструкціями та документацією, оснащеністю медичного кабінету. Спостереження за діяльністю медичних працівників дошкільного закладу, складання циклограми їхнього робочого дня. Визначення специфіки діяльності медичного персоналу ЗДО під час карантину. Аналіз ролі сестри медичної у проведенні медико-педагогічного контролю за організацією освітнього процесу. Визначення ролі керівника в організації ефективного медичного супроводу дітей у ЗДО.

2.4. Організація харчування у ЗДО. Аналіз обладнання харчоблоку ЗДО та режиму його роботи; системи роботи працівників дошкільного закладу (сестри медичної, комірника або завідувача господарством, кухарів, керівника ЗДО) щодо організації та контролю за харчуванням. Знайомство із завідувачем господарством ЗДО, його посадовою інструкцією та документацією. Спостереження за роботою завгоспа, складання циклограми його робочого дня.

2.5. Створення безпечних умов функціонування ЗДО. Вивчення системи роботи та документації ЗДО з охорони праці та безпеки життєдіяльності, пожежної та техногенної безпеки, запобігання булінгу. Аналіз порядку

проведення інструктажів та контролів за їх виконанням. Визначення ролі керівника ЗДО у створенні безпечних умов функціонування закладу. Участь у поліпшенні умов перебування в сховищі відповідно до структури культури безпеки.

2.6. Вивчення досвіду взаємодії керівництва ЗДО з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками з метою забезпечення якості дошкільної освіти, реалізації дослідницьких та інноваційних проєктів. Проведення атестації та підвищення кваліфікації педагогічних працівників.

Форми роботи з батьками. Діяльність батьківського комітету, інформаційні стенди для батьків.

Змістовий модуль 3. Організація методичної роботи в ЗДО.

3.1. Ознайомлення з методичною роботою та системою організації освітнього процесу у ЗДО. Знайомство з вихователем-методистом ЗДО, його посадовою інструкцією та документацією. Спостереження за роботою вихователя-методиста, складання циклограми його робочого дня. Вивчення й аналіз якісного складу педагогічних кадрів у ЗДО, документів закладу дошкільної освіти щодо організації освітнього процесу в ньому (Освітня програма, План роботи ЗДО на рік, аналізу стану й результатів освітньої та методичної роботи в дошкільному закладі за попередній навчальний рік – за Планом роботи ЗДО).

3.2. Сучасні ефективні форми методичної роботи у ЗДО. Аналіз доцільності використання різноманітних форм і методів методичної роботи у ЗДО (за планом роботи вихователя-методиста). Підготовка та проведення практикантом методичного заходу (консультація, семінар тощо) із застосуванням інноваційних технологій за планом вихователя-методиста для педагогічних працівників ЗДО. Складання самооаналізу проведеного заходу.

3.3. Методичний кабінет ЗДО. Аналіз наповнення методичного кабінету (МК) ЗДО — відповідно до нормативних документів. Аналіз інформаційно-методичного стенду; анотації на освітні програми ЗДО (назва, фото рік видання, колектив авторів, розділи, для якого віку дітей, зміст тощо), періодичні фахові видання, творчі надбання педагогічного колективу (автор, рік, тема, анотація, фото титульної сторінки посібника), сайту ЗДО. Вивчення й аналіз системи методичної роботи в методкабінеті ЗДО.

3.4. Організація роботи ЗДО з сім'ями вихованців, батьківською громадськістю та взаємодія з освітніми закладами. Вивчення системи та ефективних форм взаємодії ЗДО із сім'ями вихованців та батьківською

громадськістю. Розробка практикантом конспекту інтерактивної форми роботи (майстер-клас, тренінг тощо) з батьками вихованців ЗДО.

3.5. Вивчення якості освітнього процесу у ЗДО. Ознайомлення з системою контролю за якістю освітнього процесу у ЗДО — відповідно до Плану роботи ЗДО на рік, Книгою контролю вихователя-методиста та ін. документів. Визначення доцільності вибору форм контролю, відповідності тематики контролю річним завданням ЗДО, результативності контролю. Участь практиканта у заходах контролю, самостійний аналіз двох форм освітньої роботи з дітьми. Проведення констатувального етапу дослідження. Збирання матеріалів для підготовки публікації на основі дослідження.

III. Підсумковий етап

Оформлення звітної документації.

Звіт про проходження практики

Виступ-захист результатів практики на підсумковій конференції.

4.2. Структура педагогічної (організаційно-методичної) практики у ЗДО

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин		
	Всього	Практична робота в ЗДО	Самостійна робота
Змістовий модуль 1. Організаційні аспекти функціонування закладу дошкільної освіти			
1.1. Особливості функціонування ЗДО.	8	6	
1.2. Організація освітньо-розвивального середовища в ЗДО.	6	6	
1.3. Матеріально-технічна база закладу.	6	6	
	20	18	2
Змістовий модуль 2. Система управління в ЗДО.			
2.1. Обов'язки і документація директора ЗДО.	14	12	2
2.2. Фінансування ЗДО.	12	12	
2.3. Медичний супровід дітей у ЗДО.	12	12	
2.4. Організація харчування у ЗДО.	12	12	
2.5. Створення безпечних умов	6	6	

функціонування ЗДО.			
2.6. Вивчення досвіду взаємодії керівництва ЗДО з різними соціальними інституціями, категоріями фахівців та батьками	14	12	2
	70	66	4
Змістовий модуль 3. Організація методичної роботи в ЗДО			
3.1. Ознайомлення з методичною роботою та системою організації освітнього процесу у ЗДО.	12	12	
3.2. Сучасні ефективні форми методичної роботи у ЗДО.	14	12	2
3.3. Методичний кабінет ЗДО.	12	12	
3.4. Організація роботи ЗДО з сім'ями вихованців, батьківською громадськістю та взаємодія з освітніми закладами.	12	12	
3.5. Вивчення якості освітнього процесу у ЗДО. Проведення констатувального етапу дослідження.	20	18	2
	70	66	4
Оформлення звітної документації, захист практики.			
Оформлення матеріалів практики. Звіт про проходження практики. Захист практики.			
	20		20
Усього годин	180	150	30

4.3. Перелік звітної документації педагогічної (організаційно-методичної) практики в ЗДО.

1. Індивідуальний план роботи під час практики.
2. Щоденник практики, засвідчений керівником освітньої установи (з додатком копій плану роботи ЗДО на час практики, перспективного та календарного планування, режимом дня).
3. Опис бази практики, аналіз документації ЗДО (правила внутрішнього трудового розпорядку ЗДО; розклад занять, розклад режимних процесів; річний план роботи ЗДО (взірець річного плану на місяць): короткий план-самоаналіз даного документу: розділи плану, теми педрад та інших методичних заходів, педагогічних конкурсів тощо).
4. Характеристика особистісних та професійних компетентностей сучасного керівника ЗДО (з аналізом форм і методів взаємодії з соціальними інституціями та категоріями фахівців).

5. Конспект методичного заходу із застосуванням інноваційних технологій та його проведення для педагогічних працівників ЗДО.

6. Розгорнутий аналіз двох форм освітньої роботи з дітьми.

7. Конспект інтерактивної форми роботи з батьками дошкільників з фотододатком та самоаналізом.

8. Характеристика діяльності студента-практиканта, підписана та засвідчена директором ЗДО.

9. Звіт студента-практиканта про роботу під час педагогічної практики підписаний студентом-практикантом.

Звітна документація оформляється на папері формату А-4 з дотриманням вимог до ведення ділової документації та здається в папці.

5. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів педагогічної (організаційно-методичної) практики

У процесі практики використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- перевірка документації практики;
- усний контроль;
- аналіз характеристики на студента-практиканта;
- виступ на підсумковій конференції.

6. Форми контролю

Форма контролю організаційно-методичної практики: залік

7. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Змістовий модуль 1.	15
Змістовий модуль 2.	55
Змістовий модуль 3	
Захист практики та звіт студента	30

Критерії оцінювання роботи студентів під час педагогічної (організаційно-методичної) практики

Оцінку «відмінно» А (90-100) студент отримує в тому випадку, коли організаційна, методична та освітня робота проведена на високому рівні. Виконано повний обсяг завдань програми педагогічної практики та

індивідуального плану. Успішна презентація роботи у ЗДО та звітної документації з використанням фото та інших матеріалів. Високий рівень включення в управлінську діяльність директора ЗДО, творче ставлення до підготовки і проведення форми методичної роботи в ЗДО, роботу методиста; креативний підхід до проведення занять, інтерактивної форми роботи з батьками. Грамотно, згідно зі встановленими вимогами складені конспекти усіх записових форм роботи у закладі, компетентний самоаналіз роботи студента під час практики тощо. Щоденник практиканта комплексно відображає його діяльність під час практики; звіт містить самооцінку та самоаналіз діяльності. Характеристика свідчить про дисциплінованість та організованість студента, активність у громадському житті, старанність тощо. Уся звітна документація вчасно здана на перевірку, охайно і грамотно оформлена.

Оцінку «добре» В, С (75-89) студент-практикант отримує за умови, коли виконав повний обсяг завдань програми педагогічної практики. Активне включення в педагогічну роботу ЗДО, організаційна, методична, освітня робота проведена на достатньому рівні, конспекти належно оформлені й доповнюються самоаналізом. Послідовно та змістовно заповнений щоденник, звіт відображає виконану роботу й містить самооцінку, позитивна характеристика з бази практики, вчасно подана на перевірку документація, однак у її оформленні трапляються незначні недоліки. У наявності є всі матеріали звітної документації, презентація звіту та творчих матеріалів оформлена на достатньому рівні.

Оцінкою «задовільно» Е, Д (60-74) оцінюється практика студента, організаційно-методична та освітня робота якого оцінені переважною більшістю оцінок «задовільно». Виконано обсяг завдань педагогічної практики та індивідуального плану. Проте потребують суттєвого доопрацювання аспекти самоаналізу та рефлексії студента під час практики, наявні суттєві помилки у оформленні документації практики. Нечітка презентація звіту та звітної документації, яка може бути доопрацьована.

Якщо за відведений для проходження педагогічної організаційно-методичної практики час не виконано обсяг завдань програми практики та індивідуального плану, виявлено відсутність інтересу студента-практиканта до включення в організаційно-методичну та освітню роботу ЗДО, звітну документацію не представлено на кафедру, проходження практики **оцінюється «незадовільно» (1-59)**. Не складена практика є академічною заборгованістю. Рішенням ради факультету студентові призначається повторне проходження практики.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	для екзамену
90-100	Відмінно (A)
85-89	Дуже добре (B)
75-84	Добре (C)
65-75	Задовільно (D)
60-64	Задовільно (E)
34-59	не зараховано з можливістю повторного складання (F)
0-33	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни (Fx)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає педагогічна практика

1. Нормативні документи.
2. Навчально-методичні посібники.
3. Мультимедійний проєктор – демонстрація презентацій до виступів студентів.
4. Комп'ютер.
5. Методичні рекомендації щодо організації педагогічних практик здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти.

9. Рекомендована література

Базова

1. Аніщук А. М. Управлінська діяльність в системі дошкільної освіти: навчальний посібник для магістрів спеціальності 012 Дошкільна освіта. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2020. 319 с.
2. Богуш А. Методична робота в закладах дошкільної освіти: навч. посіб. Одеса : видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2022. 200 с.
3. Виховання без стереотипів: посібник-помічник для фахівців і фахівчинь, які працюють із дітьми та батьками. URL: https://www.unicef.org/ukraine/media/43746/file/vyhovannya_bez_stereotypiv_dlya_fa_hivcziv-1-1.pdf.pdf
4. Методичні рекомендації до проведення педагогічних практик у закладах дошкільної освіти: (для підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 «Освіта /Педагогіка» спеціальності 012 «Дошкільна освіта») метод. посіб. /укл. Янкович О. І., Гладюк Т. В.

Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, 2024. 58 с.
http://catalog.library.tnpu.edu.ua:8080/e-lib/DocDescription?doc_id=255092

5. Чичук А. Організація співпраці ЗДО з соціальними інституціями та батьками». Берегове: Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці ІІ, 2025. URL: <https://kme.org.ua/?dl=721303>

Допоміжна

1. Атрощенко Т.О. Практична підготовка майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: методичні рекомендації щодо проходження педагогічної практики у ЗДО, асистентської та переддипломної практик здобувачами другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 012 «Дошкільна освіта». Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2022. 31 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/48743>

2. Березовська Л. Педагогічна практика як засіб формування професійної компетентності майбутніх вихователів. *Перспективи та інновації науки*, 2024. № 12 (46). С. 124–136. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/17820/17878>

3. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років «Дитина» / наук. кер. проекту: В. О. Огнев'юк; наук. ред. Г. В. Беленька; авт. кол.: Г. В. Беленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2016. 352 с.

4. «Організаційно-методична практика у ЗДО» в запитаннях та відповідях»: методичні рекомендації для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності 012 «Дошкільна освіта» / С. І. Макаренко. Маріуполь: Маріупол. держ. ун-т, 2022. 77 с. URL: https://repository.mu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3369/1/mr_org-metod_praktyka.pdf

5. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти. Навчально-методичний посібник / за ред. Г. С. Тарасенко. Київ: Видавничий дім «Слово», 2010. 320 с.

6. Пономаренко Т. О. Основи управлінської культури керівників дошкільної освіти: навч.-метод. посіб. Краматорськ: ПВНЗ «Краматорський економіко-гуманітарний інститут», 2014. 277 с.

7. Теоретичні та методичні засади забезпечення якості освіти дітей раннього та дошкільного віку в умовах воєнного стану : монографія / Артемова Л. В., Жиріков І. А., Луценко І. О., Луценко В. О., Молочко М. В., Рейпольська О. Д., Федоренко С. В.; за заг.ред. Д. О. Рейпольської. ІваноФранківськ: НАІР, 2024. 172 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743736/1/%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D1%8F%20%28%D1%80%D0%B5%D0%B4.%20%D0%9E.%20%D0%A0%D0%B5%D0%B9%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D1%8C%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0%29.pdf>

8. Чепіль М., Ревть А. Організація наукових досліджень у галузі дошкільної освіти. Дрогобич, Посвіт, 2024. 184 с.

Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf
2. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція та поради для організації освітнього процесу. *Практика управління дошкільним закладом*. URL: <https://ezavdnz.mcfr.ua/book?bid=37876>
3. Дошкільна освіта. Листи та накази МОН. URL: <https://osvita.ua/legislation/doshkilna-osvita/>
4. Закон України «Про дошкільну освіту» (2024). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3788-20#Text>
5. Закон України «Про охорону дитинства» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
6. Конвенція про права дитини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021#Text
7. Концепція безпеки закладів освіти. Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. № 301-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/301-2023-%D1%80#Text>
8. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: http://osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzheniya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
9. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку /Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. http://tvogovt.zp.ua/sites/default/files/koncepciya_osvity_ditey_rannogo_ta_doshkilnogo_viku_vid_09_07_2020.pdf
10. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти. Наказ Державної служби якості освіти України від 30 листопада 2020 р. № 01-11/71. URL: https://sqe.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/Metodichni_rekomendacii_SQE_2020_ZDO.pdf
11. Методичні рекомендації щодо організації взаємодії закладів дошкільної освіти з батьками вихованців. Лист Міністерства освіти і науки України від 11.10.2017 року №1/9-546. URL: <http://www.kharkivosvita.net.ua/document/6400>
12. Методичні рекомендації щодо впровадження професійного стандарту керівника (директора) закладу дошкільної освіти. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/661694209498d277695201.pdf>
13. Нормативні документи. URL: <https://preschool.moippo.mk.ua/%D0%BD%D0%BE%D1%80%D0%BC%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96-%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D1%82%D0%B8>

14. Освіта переможців: стратегічний план діяльності Міністерства освіти і науки України до 2027 року. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/Strateh.plan.diyalnosti.MON.do.2027.roku.pdf>
15. Положення про заклад дошкільної освіти (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF#n15>
16. Положення про організацію та проведення практик здобувачів вищої освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2023. URL: https://tnpu.edu.ua/about/public_inform/upload/2023/Polozhennia_pro_orhanizatsiiu_ta_provedennia_praktyk_studentiv.pdf
17. Постанова КМУ від 24.03.2021 № 305 «Про затвердження норм та Порядку організації харчування у закладах освіти та дитячих закладах оздоровлення та відпочинку») URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2021-%D0%BF#Text>
18. Примірне положення про методичний кабінет закладу дошкільної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України № 372 від 16.04.2018. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0372729-18#Text>
19. Про внесення змін до Положення про заклад дошкільної освіти (Постанова Кабінету Міністрів України № 1022 від 26 вересня 2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1022-2023-%D0%BF#Text>
20. Програми розвитку дітей. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/programi-rozvitku-ditey>
21. Про затвердження примірного переліку ігрового та навчально-дидактичного обладнання для закладів дошкільної освіти. Наказ Міністерства освіти і науки № 1633 від 19.12.2017. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/doshkilna-osvita-2/perelik-igrovogo-ta-navchalno-didaktichnogo-obladnannya>
22. Про затвердження професійного стандарту «Вихователь закладу дошкільної освіти». Наказ Міністерства економіки України від 21 жовтня 2021 р. № 755-21. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-profesijnogo-standartu-vihovatel-zakladu-doshkilnoyi-osviti>
23. Про затвердження професійного стандарту «Керівник (директор) закладу дошкільної освіти» Наказ Міністерства економіки України № 620-21 від 28 вересня 2021 р. URL: <file:///C:/Users/Admin/Downloads/66169235967b4865291744.pdf>
24. Про організацію безпечного освітнього простору в закладах дошкільної освіти та обладнання укриттів. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/1687783940816227.pdf>
25. Санітарний регламент для дошкільних навчальних закладів. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-16#Text>
26. Типове положення про атестацію педагогічних працівників (наказ МОН від 06.10.2010 № 930 (зі змінами). URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/12483/#google_vignette

27. Щодо організації дошкільної освіти дітей у 2025/2026 навчальному році. URL: https://eadmin.expertus.com.ua/storage/attachments/list-mon-shhodo-organizaciyi-doskilnoyi-osviti-ditei-u-2025-2026-navcalnomu-roci-vid-28082025-117853_au4xwk.pdf